

ROZWÓJ MOWY DZIECKA

Normy rozwojowe

Normą rozwojową jest, jeśli dziecko w wieku:

0 do 1 roku

Okolo 6. miesiąca życia zaczyna się pojawiać gaworzenie, czyli pierwsze świadome dźwięki wydawane przez dziecko. Jest to ważny moment, ponieważ pojawienie się gaworzenia świadczy o braku poważniejszych zaburzeń słuchu oraz jest początkiem świadomego tworzenia dźwięków przez dziecko. Wsłuchuje się ono w dźwięki otoczenia oraz te wydawane przez siebie samo – powtarza je, zaczyna bawić się swoją mową, co sprawia mu radość.

Rozróżnia kiedy mówisz do niego przyjaźnie, a kiedy się złości, komunikuje się z dorosłymi za pomocą krzyku, głuży, gaworzy, powtarza proste sylaby, wymawia pierwsze wyrazy: mama, tata, baba, lala

1 – 2 rok życia to okres wyrazu

Dziecko w tym czasie rozumie kilka lub kilkanaście słów odnoszących się do najbliższego otoczenia.

Wypowiedzi dziecka są jednowyrazowe: np.: kaczka – kaka, pomidor – midol,

rozmawiaj z nim jak najczęściej, prostym językiem, używając łatwych do powtórzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych (kura to „ko-ko”, pies to „hau-hau”).

Na tym etapie rozwoju wielkie znaczenie odgrywa dążenie do kontaktu z drugim człowiekiem, w tym okresie ważniejszym od zabawek jest człowiek, zwłaszcza - mama i tata.

2- 3 rok życia to okres zdania

Dwuletnie dziecko rozumie nazwy osób, przedmiotów i czynności, które związane są z jego codziennymi doświadczeniami. Wypowiedzi bywają dwuwyrazowe.

W tym okresie dziecko wypowiada prawidłowo spółgłoski:

/p, b, m, f, w, k, g, h, t, d, n, l/

pod koniec tego okresu pojawiają się: /s, z, c, dz/

Okres swoistej mowy dziecięcej 3-7 rok życia

Mowę dziecka 3 letniego cechuje:

zmiękczenie głosek: syczących /s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż /

głoska / r / może być wymawiana jak / j lub l /

Dziecko 4 letnie:

Utrwalają się takie głoski syczące /s, z, c, dz / dziecko nie powinno

już ich zmiękczać

Może pojawić się głoska / r /, choć jej opóźnienie nie powinno jeszcze niepokoić

Głoski szumiące / sz, ż, cz, dż / zastępowane są przez syczące / s, z, c, dz /

Dziecko 5- 6 letnie

Wymawiane są już głoski : szumiące /sz, ż, cz, dż/ , choć w mowie swobodnej mogą być jeszcze zastępowane przez : syczące / s, z, c, dz /.

Głoska / r / powinna się pojawiać w wymowie.

Na co zwrócić uwagę w mowie 5-latka?

- czy mówi głoski szumiące
- czy nie zamienia szeregów np. zamiast „smok” mówi „szmok”, zamiast „cebula” mówi „czebula” itp.
- czy nie zamienia głosek dźwięcznych na bezdźwięczne w wyrazach np. g na k, d na t, b na p, w na f, z na s, ż na sz (pierwsza a parze dźwięczna, druga bezdźwięczna) czyli zamiast „góra” – „kóra”, zamiast „buty” – „puty” itp.
- czy mówi głosekę „r” (może jeszcze nie występować, ale warto sprawdzić przyczynę)
- czy nie wysuwa języka podczas mówienia

Dziecko 7 letnie

Dziecko wstępujące do szkoły powinno mieć mowę w pełni uformowaną pod względem fonicznym, dysponować dużym już zasobem słownikowym i poprawnie budować zdania punktu widzenia logiki, gramatyki i składni.

Najczęściej spotykane pomyłki i błędy językowe u dziecka w wieku 6-7 lat:

- nie mówi głosek szumiących – „sz”, „ż”, „cz”, „dż”
- myli szereg szumiący z syczącym lub ciszącym np. zamiast „smok” mówi „szmok”, zamiast „cebula” mówi „czebula”, zamiast „miś” mówi „mis” lub „misz” itp.
- zamienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne w wyrazach np. g na k, d na t, b na p, w na f, z na s, ż na sz (pierwsza w parze dźwięczna, druga bezdźwięczna) czyli zamiast „góra” – „kóra”, zamiast „buty” – „puty” itp.
- nie mówi głoski „r” (w wieku 6 lat może jeszcze nie występować, ale wymaga już ćwiczeń profilaktycznych)
- wysuwa język między zęby podczas mówienia (seplenienie)
- mówi dużo i często bardzo szybko – co może być przyczyną mowy bełkotliwej i niewyraźnej
- tworzy swoje słownictwo i w ten sposób zniekształca wyrazy

Profilaktyka i kontrola

Kiedy zauważysz u dziecka jeden z powyższych sposobów mówienia, niezwłocznie udaj się na konsultację do logopedy. Czasem jest to kwestia drobnej korekty oraz kontroli, która w bardzo krótkim czasie pomaga dziecku poprawić jakość wymowy głosek. Zwlekanie jest przyczyną nawarstwiających się trudności językowych. Pamiętaj Droga Mamo, że mówienie i sposób artykułowania głosek staje się nawykiem, jak każdy inny. Dlatego tak ważna jest szybka i wczesna interwencja oraz profilaktyka. Bo jak to bywa z nawykami, najtrudniej jest oduczyć kogoś utrwalonego sposobu mówienia. **Najlepiej więc dbaj o to, co dopiero kielkuje.**

Źródło:

1. Demel, G. (1978). Minimum logopedyczne. WSiP: Warszawa

2. Cieszyńska J., Korendo, M. (2007). Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka od noworodka do 6 roku życia. Wydawnictwo Edukacyjne: Kraków